

נר לשולחן שבת

פרשת קדושים

תשע"ה-תשפ"ד

"קדושים תהיו" - המש תחנות במסע החיים

הגאון רבי גדליה נדל הלך עם נכדתו לראות דירה לקניה. אמר לה רבי גדליה: "דעי, דירה לא נמדדת לפי מספר הקירות ושטח הבית, אלא לפי יראת השמים שיש בבית, ואת יראת השמים האישה משרה בבית!"
(נר לשולחן שבת" מפי ידידי הרה"ג ר"ש ווינטרויב)

הרבנית בת שבע קניבסקי הרבתה לומר כי החודשים שלפני הלידה הם זמן הכנת נפש התינוק והעתידי הרוחני שלו. היא היתה ממליצה לקרוא ספרי צדיקים בתקופה זו. ואף סיפרה שהיא עצמה היתה מרבה לקרוא על צדיקים, כדי שהמחשבות הטובות תשפענה על התינוק!

הגאון רבי יעקב קמינצקי - לא ידוע היטב הגיל הנכון לחייב קטנים בנטילת ידים שחרית, אלא שזה תלוי בקדושה בפועל. כלומר, כשלומדים, או אומרים דבר שבקדושה אז יש להם רוח רעה, ולפי זה מעת שהקטנים אומרים 'תורה ציוה לנו משה', או כשהם לומדים אותיות, או אפילו כשעונים 'אמן' צריך להתחיל ליטול ידיהם.

(אמת ליעקב" או"ח ד')

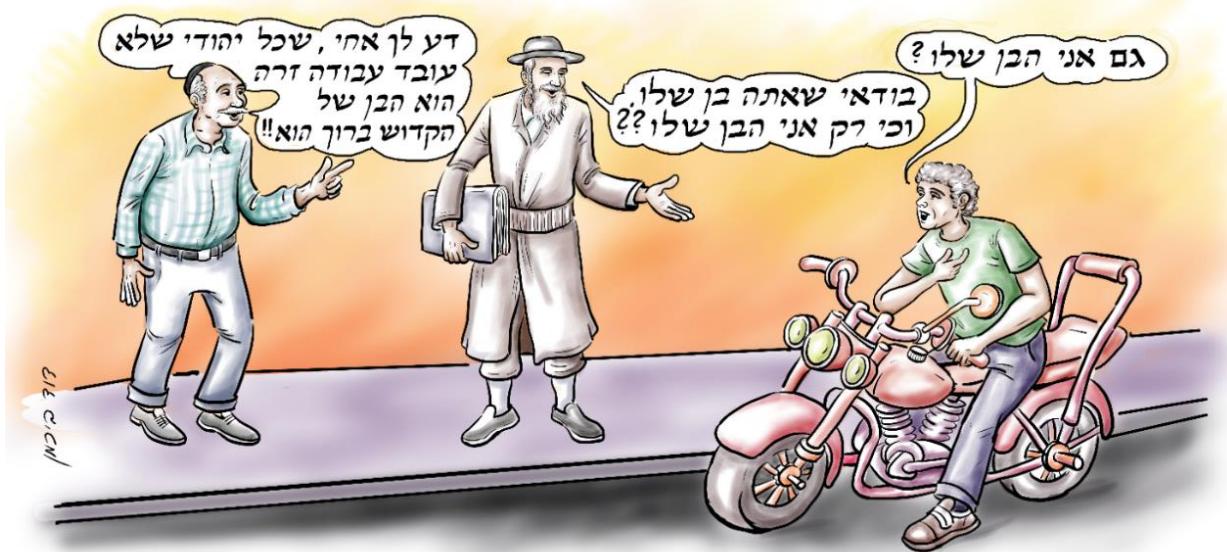
בתחילת פרשת קדושים כתוב: "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם. איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו אני ה' אלקיכם. אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני ה' אלקיכם."

לכאורה תמוה, למה חזר ושנה ושילש את המילים "אני ה' אלקיכם", ולא כלל הכל בפסוק אחד - 'קדושים תהיו, איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני ה' אלקיכם'!?

ביאר זאת הגאון רבי אברהם אבלי פאסווילר, ראב"ד וילנה, שישנם שלש דרגות בעם ישראל, שלש כיתות בישראל, אחת פחותה מחברתה, אך לכולן - ה' הוא האלקים!

אמר הקב"ה לישראל "קדושים תהיו", תהיו בדרגה הגבוהה של 'קדושה', ובכך אהיה 'אני ה' אלקיכם'. אבל גם אם תהיו בדרגה פחותה יותר, של יהודים שאינם קדושים ומרוממים כל כך, אבל מקיימים 'את אביו ואמו תיראו ואת שבתותי תשמורו', גם לאלה אני אומר 'אני ה' אלקיכם'. ושמוא יעלה על הדעת לומר כי אלה שגם אינם שומרי שבת הרי הם כמי שאין להם אלוה ואינם בני עם ה', לא כן! אלא גם אלו - כיון שמקיימים מצוות 'אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם', שסוף סוף אינם עובדי עבודה זרה, הרי גם עליהם אני אומר 'אני ה' אלקיכם', בדיוק באותו הלשון שאמרתם לאותם שקיימו קדושים תהיו ושבתותי תשמורו. כולם בני א-ל ח'!

(שמוחת שלמה" נציבים וילך תשע"ז)

הגאון רבי אריה לייב עפשטיין - "כאשר קיבלתי מרבי המובהק, החריף והבקי והישיש, כבוד מזה" יצחק אייזיק, שבלייל הנכנס לארבע עשרה אחרי י"ג שנים שלימות, וכן בלייל הנכנס לעשרים ואחת שנים אחר כלות עשרים שנה שלימות. כאשר יסכים האדם בדעתו באותו לילה לעבוד את ה' יתברך, כן יצמוח ויעלה בכל מיני מעלה עד שיגיע לכל מידה מעולה.

והוא בדוק ומנוסה! והשומע לדברי אלה בוודאי שיהיה לו תקנה גדולה ולתקן מה שעשה חס וחלילה נבלה על ידי בקשת רחמים ("הפרדס").

"ואהבת לרעך" - חסד גדול וזכות מיוחדת!

לקהילה צעירה ומתפתחת בישוב הריש בארץ ישראל אין ספר תורה קהילת "הניכי הישיבות" בראשות הגאון ר' דוד ברנד 0548455713 מי שיכול לעזור יפנה אל הגבאים: הר"ר שלמה לוין 0548489339 הר"ר אליעזר רוזנברג 0528093801 ויחולו עלינו ברכות שמים

גאון עולם שחי את "ואהבת לרעך כמוך"!

רבי אברהם אבלי פאסווילר היה בעל מידות מופלאות, נודע בנדיבות לבו. עם כל עסקו והתמדתו בתורה, טרדותיו בדיינות ורבנות וילנה, אמרו עליו שמימינו לא השיב לאיש ריקם!

מעשה היה במשמשו שביקש ממנו מכתב המלצה, שאנשים יבואו לעזרתו. רבי אבלי נענה לבקשתו וכתב מכתב המלצה בו היה כתוב שהמוכ"ז יצק מים על ידו.

נדיבי עם חשבו לתומם שהאיש הוא ללא ספק אחד מתלמידי החכמים החשובים של וילנה, אם זכה ללמוד תורה אצל גאון עצום כמו רבי אבלי ונתנו לו נדבות ביד רחבה. אחד הנדבנים החל לדבר עמו בלימוד ומצאו כלי ריק, ללא תורה וחכמה...

לימים, כשפגש את רבי אבלי שאלו בתמיהה, היאך רשם בכתב ההמלצה על אדם עם הארץ שהוא גדול בתורה, היתכן שיצק מים על ידיו?! רבי אבלי השיבו בחיוך: "אכן כן המוכ"ז היה משמש, וכשהצטרפתי ליטול את ידי יצק מים על ידי, ומעולם לא התכוונתי שלמד אצלי תורה..."
(חכמי ישראל" ח"א)

"איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו". (י"טג)

הגאון רבי יהושע נויבירט לאחר שעברה אמו לבית אבות "נוה שמחה" בשכונת מטרוסדורף הרגיש שאמו תשמח יותר לשמוע ממנו קידוש בליל שבת מאשר להשתתף בקידוש המרכזי. לכן במשך עשר שנים היה מגיע לפני כניסת שבת ל"נוה שמחה" לבקרה ולקדש לה על הכוס, שר לה זמירות ורק אז היה מוחיש פעמיו וצועד לביתו בשכונת "בית וגן" - מרחק גדול מאד! בגודל מסירותו התמיד כן בכל שבת וחג. כאשר חל ראש השנה ביום חמישי הלך בליל ראשון של ראש השנה, בליל שני ובשבת. כמו כן בכל מזג אוויר.

היה פעם שירושלים היתה שרויה בשלג וקור גדול, מזג אוויר סוער במיוחד. ביום שישי התקשר אליו מורו ורבו, מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך. שאלו, אם גם השבוע ילך לאמו, הרי בכזה מצב הוא פטור.

הרב נויבירט הגיב: "הרב שואל או קובע?" רבי שלמה זלמן השיבו: "אני רק שואל..." "אם כן" אמר הרב נויבירט "גם השבוע אלך בעזרת ה'".

(קול התורה" חוברת ע"ח)

הגאון רבי נסים קרליץ לא היה באופרוף של חתנו שנערך בירושלים. סיפר לי אותו חתן, ידידי הרה"ג צ"ז: "שנים לא ידעתי מה פשר העדרותו של חמי, התפלאתי על מה ולמה?"

לימים הסבירה לי אשתי, כי לרבינו היתה אמה זקנה שחששה להשאר שבת שלימה לבדה, לכן ויתר רבי נסים על השתתפותו בשמחת האופרוף ונשאר לשבת בבני ברק".

(נר לשולחן שבת")

הרה"ח רבי מרדכי אלימלך וואזנר סיפר סיפור נורא: מנהגו היה להתקשר בכל ערב שבת וחג לאביו בעל "שבט הלוי", להתברך בברכת "שבת שלום" ו"חג שמח".

ארע פעם שביום חמישי בלילה הסתכסך עם שכן. ביום שישי, כאשר התקשר להגיד לאביו "שבת שלום", עוד לפני שפצה פיו הקדימו בנועם: "בני יקירי, צריך לראות לחיות בשלום עם השכנים ולכבד אותם..."

(ר"ב רבנן")

"ברא מזכי אבא". (סנהדרין ק"ד). על ידי אמירת הקדיש פודה הבן את אביו מן הפורענות, שבאמירת "אמן יהא שמיה רבא" מתקדש שמו הגדול בעולמות העליונים! (רמ"א י"ד ש"ע"ה גשה"ה ל"ג) "כי קדוש אני ה' אלוקים".

הגאון רבי אליהו קלצקין: אמירת הקדיש היא מהדברים העומדים ברומנו של עולם, והוא גדול ממצוות כיבוד אב שמכבדו בחייו, שכמה פעמים האב מוחל על כבודו, אבל קדיש לא ניתן למחילה, ולא יורה האב למחול לבנו את הקדיש.

(יד אליהו" פסקים ס"ו)

הגאון רבי אליעזר לנדא: "בגוף הדין אם יכול האבל למחול על קדיש יתום, או על גורל שעשו מי יאמר את הקדיש לא ידעתי אם באפשרותו למחול, כי זה נכלל בכיבוד אב ואם, והלא חיוב זה גם לאחר מותו".

(דמשק אליעזר" על ביאור הגר"א קל"א ט')

הגאון רבי טודרוס לויין היה תלמיד מובהק לרבינו המהרי"ל דיסקין בירושלים. אמר לבנו הגאון רבי זליג לייב בתור צוואה שיתפלל ויאמר קדיש עליו רק במנין קבוע, ואם לא ימצא מנין קבוע, שלא יגש לפני העמוד להתפלל ולא יאמר עליו קדיש. (הבן רבי זליג לייב היה יושב ולומד כל היום, מעוטר בטלית ותפילין - "הר ציון")

פסק הגאון האדר"ת חידוש גדול: מי ששכרוהו לומר קדיש, קודם לבן שאומר קדיש על אביו ואמו. מפני שהבן יכול לעשות עילוי נשמה להם בעצם המחילה, בויתור, ואילו הוא יכול לעשות זאת רק באמירת הקדיש.

(סידור "עולת ראיה")

סיפר ידידי הרה"ג שמעון ו. שבשנת האבל על אביו, שאל את מרן שר התורה, מה לעשות במקרה של ריב או ויכוח על הקדיש, שמקובל כי לוותר על הקדיש זה גם עילוי נשמה. "רבי חיים אמר לי: "זה לא שלך, זה של אבא שלך, למה אתה מוותר?" שאלתי: הרי ידועים דברי החת"ס שבמקרה כזה הקדיש עולה לנשמת השני? השיב רבינו: "זה הכל אם התחלת לומר קדיש והוא חטף לך, אבל אם ויתרת לו מלכתחילה, הפסדת את זכות הקדיש!"

(נר לשולחן שבת")

ומרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן השיבו: "זה קידוש ה'! מה יגידו, הוא הצדיק לא מוותר... לא רק קדיש זה עילוי נשמה, כל מצוה, כל דבר טוב שעושים זה לעילוי נשמת ההורים. בן לא צריך לכוון לזכותם, לא צריך לומר 'לעילוי נשמת' - הכל מכוחו!"

הוסיף וסיפר רבי אהרן לייב את המעשה ברב שלמה לורנץ, שבעת היותו ח"כ היה עסוק יום שלם באיזה ענין. בלילה נזכר שלא אמר קדיש, שהיה בתוך השנה על אביו. בא אל מרן ה"חזון איש" ואמר: 'אני פורש מעסקנות, אם הגעתי לדרגה כזו שאני לא אומר קדיש על אבי...' השיבו מרן: "עשית קדיש! וכי העיקר זה להגיד קדיש?! זה לעשות!"

(נר לשולחן שבת")

הגאון רבי נסים קרליץ השיב לשאלת בחור מיישיבת "ארחות תורה", שהיה נידון אם לוותר למישהו על הקדיש, שאותו אחד התקש לומר את הקדישים. הבחור אמר שלא איכפת לו לוותר, אבל השאלה אם מותר לו. רבי נסים אמר: "צריך לדעת שלוותר זה גם זכות לאבא!"

(נר לשולחן שבת" יש"כ להרה"ג נמ"א)

"לב לאחים" כפשוטו! מעשה בתלמיד חכם יקר, רב פעלים, מעסקני הארגון "לב לאחים". פעם בשנה הוא מארגן "שבת חיזוק" בבית מלון למשפחות שהוא מלווה אותן. והנה באותו שבוע נפטר אביו, ישבו הוא, אחיו ואחיותיו "שבעה" בהרצליה. לא ידע מה יעשה, הרי אם לא יטפל עתה בסדרי השבת הזו, ולא יהיה בבית המלון, העסק יהיה חלש ולא יפעל את פעולתו. שלח לשאול את מרן הגאון רבי חיים קניבסקי אם הוא יכול לעזוב את מקומו בין האבלים ולשהות בשבת בבית המלון. אמר רבינו: "להיות שם במלון, זה הקדיש של אבא שלך!"

עוד שאל, צריך להכין הכנות רבות קודם שבת, דוגמת טלפונים להסעות, סידור חדרים, שיעורים, צריך לסגור קצוות רבים, ועתה הוא נמצא בשבעה. השיב רבי חיים: "ארגון השבת גם זה הקדיש של אבא שלך!"

(נר לשולחן שבת" יש"כ לידידי הר"ר מ"פ)

כתב רבינו החיד"א: אם אביו ציווה שלא יאמר קדיש על אמו, מפני שהוא מאניני דעת וחושש שאין זה סימן טוב עבורו. נחלקו הפוסקים בזה: יש מי שכתב שכבוד האב קודם, והמהרש"ל כתב דהוי כאומר לו לעבור על מצוה של דבריהם.

ולי ההדיוט נראה לפקפק בזה. ראשית, אם אמירת קדיש נחשב כמצוה של דבריהם, כיון שהוא רק מנהג בעלמא, אף שיסודו בהררי קודש, במדרשי רז"ל.

ועוד, כיון שלאביו יש צער בזה, אפשר שדינו דומה לאחד שהוריו גרושים ואמו אומרת 'השקני' ואביו אומר 'השקני', ופסק מרן לאיזה שריצה יקדים.

(ברכי יוסף" י"ד ר"מ ה')

"את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו". (י"טל)

נעלי עץ הולנדיות בשבת? מתוך פנקס ק"ק נירדשטטן: על כל אחד להופיע בבית הכנסת בשבת ויום טוב, בלבוש הדור ונאות. מכאן שאסור לאף אחד לבוא לבוש בחולצה או חלוק וכן לא בנעלי בית. חיוב זה חל רק על אנשים מעל גיל שש עשרה.

מאידך, מחוייב כל נשוי להופיע לתפילה בשבת ויום טוב, בוקר וערב, עם כובע. כל העובר על זה בפעם הראשונה יענש בקנס של שש צל, ובפעמים הבאות בעונש גדול יותר...

(שנת תקצ"ו)